

SEGES

Boost naturen på bedriften - med **Naturtjek**

Andrea Oddershede
Biolog ph.d., SEGES
Økologi-kongres 2019

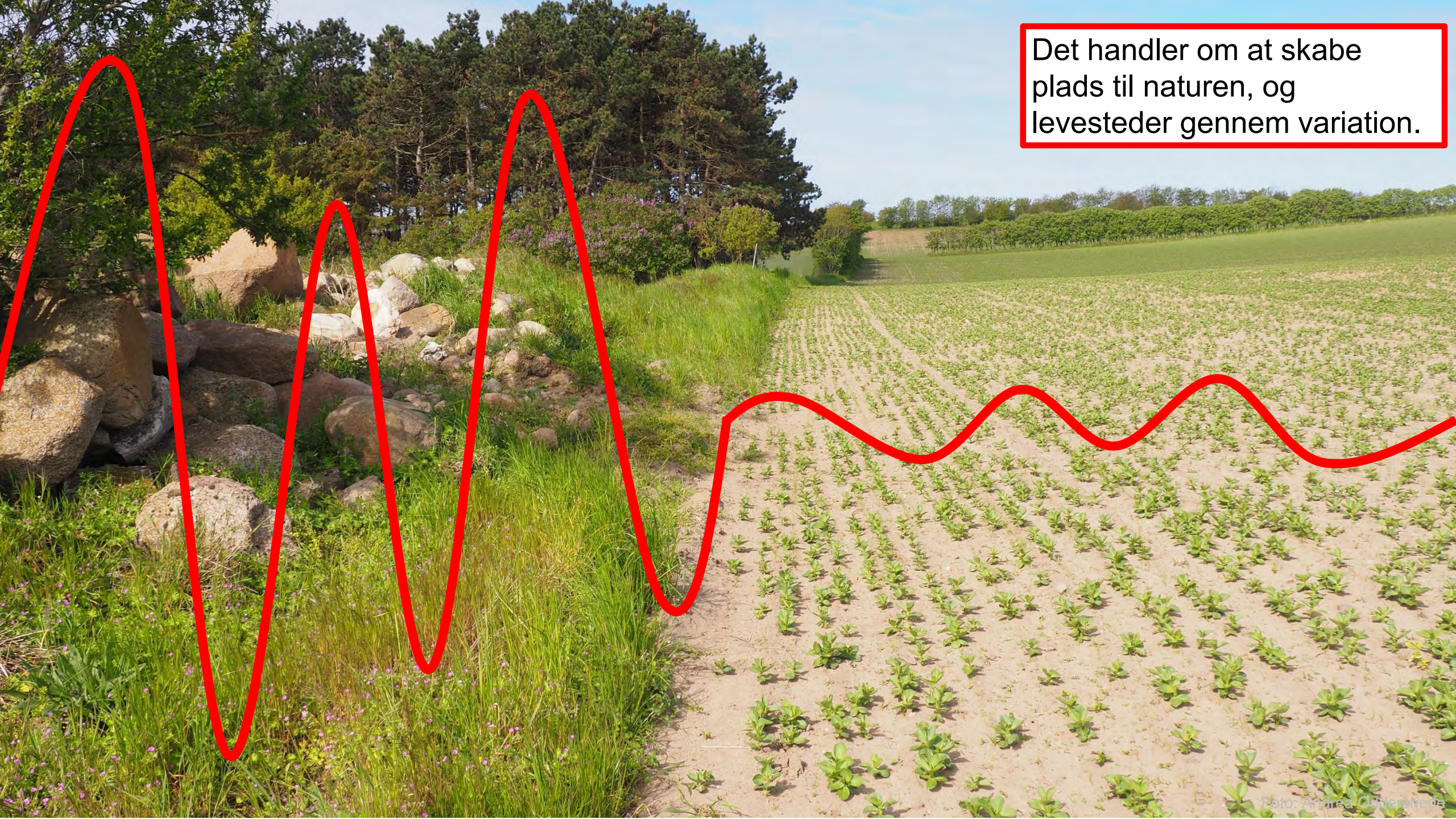
SEGES

STØTTET AF
Fonden for **økologisk landbrug**

Det handler om at skabe
plads til naturen, og
levesteder gennem variation.

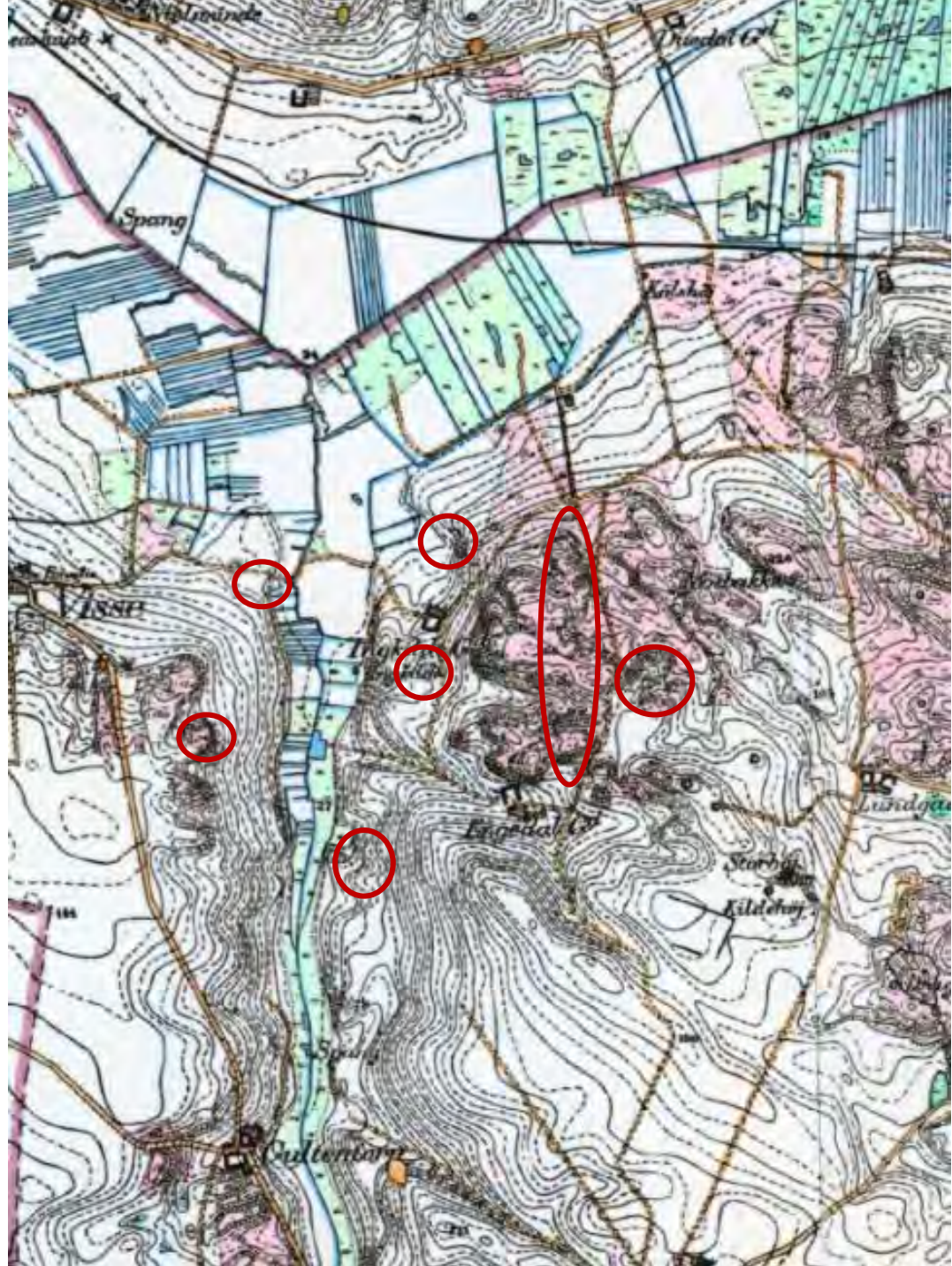
Rådgivningssystemet forberedes:
Naturtjek-rådgivere i Agri Nord, Centrovic,
KHL, LandboNord, LHN, Sagro og vestjysk.
Og på SEGES.

HNV-værdi
(arealer med
høj naturværdi)

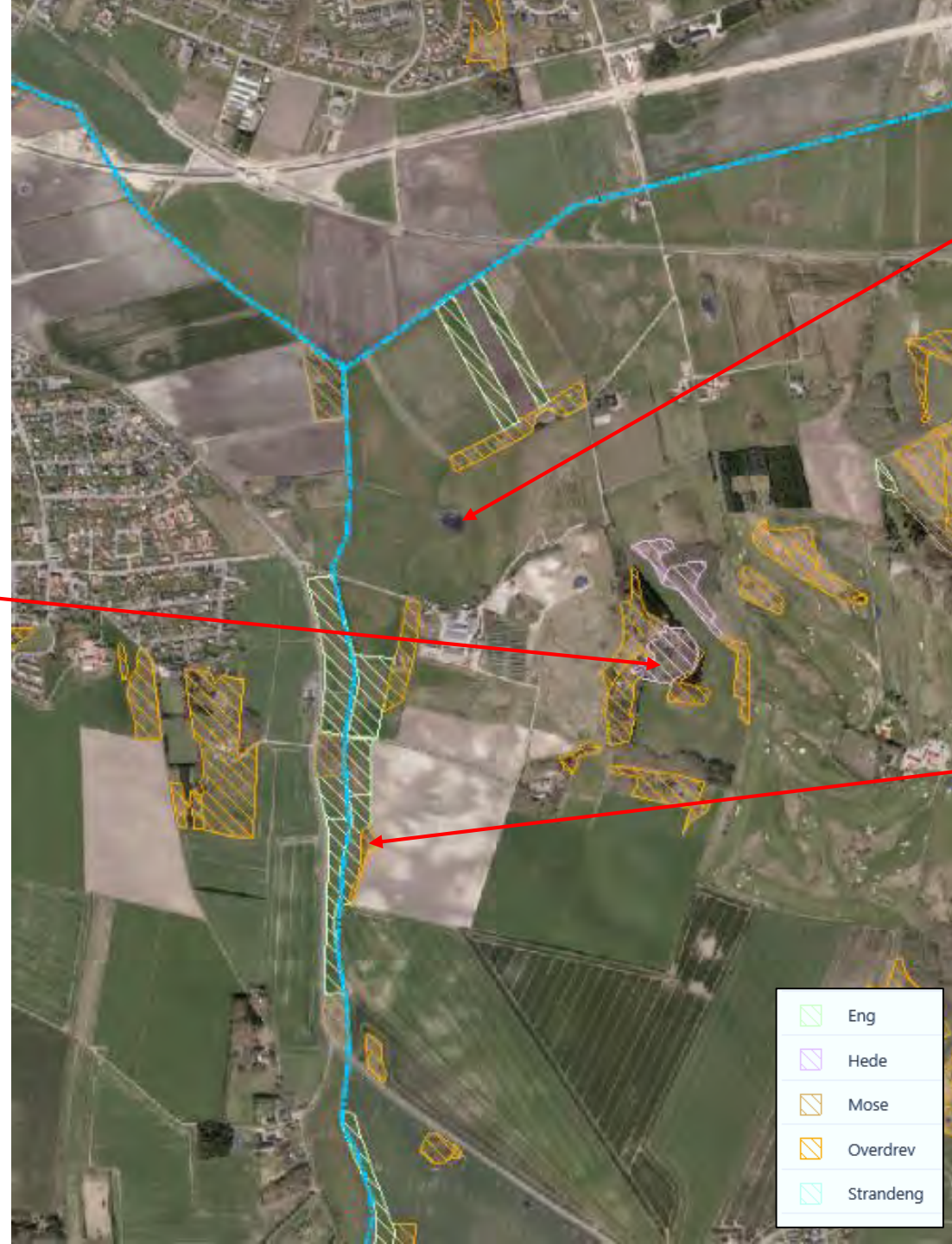
Historiske kort

a

- Areal: B - Relativ påvirket areal
velligtende gulaks | *Anthoxanthum odoratum*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
éngriffet hvidtjørn | *Crataegus monogyna*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
liden klokke | *Campanula rotundifolia*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
prikbladet perikon | *Hypericum perforatum*
- blåbær | *Vaccinium myrtillus*
- blåmunke | *Jasione montana*
- bælget bunke | *Avenella flexuosa*
- bævreasp | *Populus tremula*
- djævelsbid | *Succisa pratensis*
- krat-fladbælg | *Lathyrus linifolius*
- fløjlsgræs | *Holcus lanatus*
- hedelyng | *Calluna vulgaris*
- almindelig hvene | *Agrostis capillaris*
- smalbladet høgeurt | *Hieracium umbellatum*
- almindelig kongepen | *Hypochaeris radicata*
- almindelig mangeløv | *Dryopteris filix-mas*
- krybende pil | *Salix repens* ssp. *repens* var. *repens*
- plæne-kransemos | *Rhytidadelphus squarrosus*
- gul snorre | *Galium verum*
- rød svingel | *Festuca rubra*
- almindelig syre | *Rumex acetosa*
- tormentil | *Potentilla erecta*
- tyttebær | *Vaccinium vitis-idaea*
- lancet-vejrbred | *Plantago lanceolata*
- hunde-viol | *Viola canina*
- almindelig røn | *Sorbus aucuparia*
- bævreasp | *Populus tremula*

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng

- liden andemad | *Lemna minor*
- : Dominerende
Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- manna-sødgræs | *Glyceria fluitans*
- : Dominerende
Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- Alm. grenet pindsvineknop | *Sparganium erectum* ssp. *erectum*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- lådden dueurt | *Epilobium hirsutum*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- lyse-siv | *Juncus effusus*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- bredbladet dunhammer | *Typha latifolia*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddækket)
- hvid åkande | *Nymphaea alba*
- Areal: Sø - Søareal
- fliget brøndsel | *Bidens tripartita*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddække eng-brandbæger | *Jacobaea vulgaris*
- glanskapslet siv | *Juncus articulatus*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
græsbladet fladstjerne | *Stellaria graminea*
- Areal: Rs - Rørsump (vanddække
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
bugtet kløver | *Trifolium medium*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
stor nælde | *Urtica dioica*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
ager-padderok | *Equisetum arvense*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
prikbladet perikon | *Hypericum perforatum*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
ager-tidse | *Cirsium arvense*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
muse-vikke | *Vicia cracca*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
mirabel | *Prunus cerasifera*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
korbær | *Rubus caesius*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
eng-gedeskæg | *Tragopogon pratensis* ssp. *pratensis*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal
nikkende tidse | *Carduus nutans*
- Areal: A - Relativ upåvirket areal

Naturscorekort for økologiske bedrifter

Mulige point: den maksimale score som et areal/tiltag kan opnå, svarende til bedst mulige leve-
stedsforhold for vilde arter.

Point for din ejendom: scoren for arealet/tiltaget, som det ser ud på bedriften.

Naturområder	Mulige point (registrer kun tiltaget én gang)	Point for din ejendom
Artsrigt overdrev/eng/hede/klithede/strandeng med blomster igennem hele sæsonen	10	
Sø/vandhul med artsrig og naturlig kantvegetation, herunder gerne pil	5	
Naturligt slynget vandløb med bræmmer	7	
Skovbryn med blomstrende træer og buske	10	
Græsnings-/stævningskov eller skov uden skovdrift	9	
Gammelt krat (min. 10 m ²)	10	
Permanente småbiotoper		
Blomstrende vejkant/markvej med vilde arter (mange arter, flere end 5)	8	
Blomstrende vejkant/markvej med vilde arter (få arter, færre end 5)	5	
Levende hegn med flere arter af blomstrende træer og buske	7	
Blottet og næringsfattig mineraljord	8	
Stendige/bunker	7	
Veterantræ (gammelt, stort træ gerne med hulheder)	7	
Dødt ved (kvas, stubbe, grene)	8	
Sydvendte næringsfattige skrænter	10	
Levende træer	9	

Bedriftsoversigt og fokuspunkter

1. Græsmarker
(omdriftsarealer)
2. Naturarealer
3. Vildtstribe langs hegn
4. Plantet skov
5. Gamle læhegn og
partier af gammel skov
6. Forladt råstofgrav
7. Kildevæld

SEGES

1. Overdrevsareal 1

Generelt: Gamle overdrev er noget af det mest værdifulde natur, som man kan have på sin bedrift. Ud over arealets blomstrende delarealer med lave planter, så er der også mange forskellige arter af svampe, planter og dyr tilknyttet variationer som træer, buske, bar jord og omkring store fritliggende sten.

Specifikt for bedriften: Arealet er bedriftens største naturværdi. Græsningen gavner arealet, da det sørger for at de blomstrende urter ikke forsvinder i langt græs. Arealet scorer 9 ud af 10 mulige stjerner, da det er i god tilstand, men samtidig presset af at være af lille størrelse, og at ligge omringet af omdriftsarealer, hvorfra der sandsynligvis sker en gødskningspåvirkning.

Arealet er desuden et af de få steder i landet hvor stor gyvelkvæler vokser (se venligst næste punkt).

Anbefaling: Skån gerne naturarealerne fra gødskning, da næringsstofbelastning skaber dårlige forhold for sjældne og truede dyr, planter og svampe. Anlæg eventuelt en beskyttelsesbræmme i omdriftsarealerne, hvor der ikke gødskes.

Det er godt at naturarealerne er en del af græsningssystemet. Det er vigtigt at dyrene går i lav tæthed således at der ikke ædes op på arealerne om sommeren (der skal være blomster gennem hele sæsonen). Lige nu er træer og buske kun en positiv tilføjelse til arealet. Man kan forsøge at holde tætheden af træer og buske på nuværende niveau (der skal helst ikke blive færre eller flere), ved at lade dyr (evt. heste) gå på arealet om vinteren, således at træer og buske holdes nede på en naturlig måde. Vintergræsningen ville derudover kunne give blomsterne et forspring i foråret, hvis græsset spises henover vinteren.

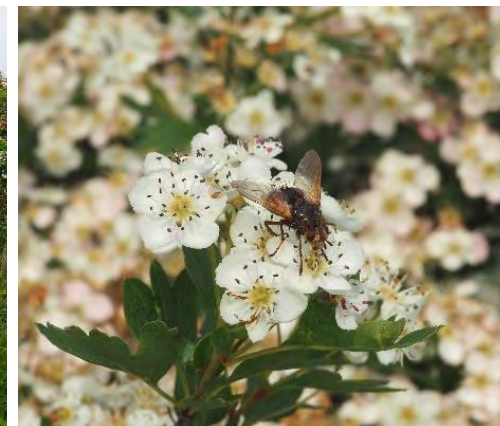
Blotlagt sandet jord, samt ældre træer og buske.

Busk med fodpose (resultat af gnav fra græssende dyr).

Blotlagte store sten.

1. Overdrevsareal 2

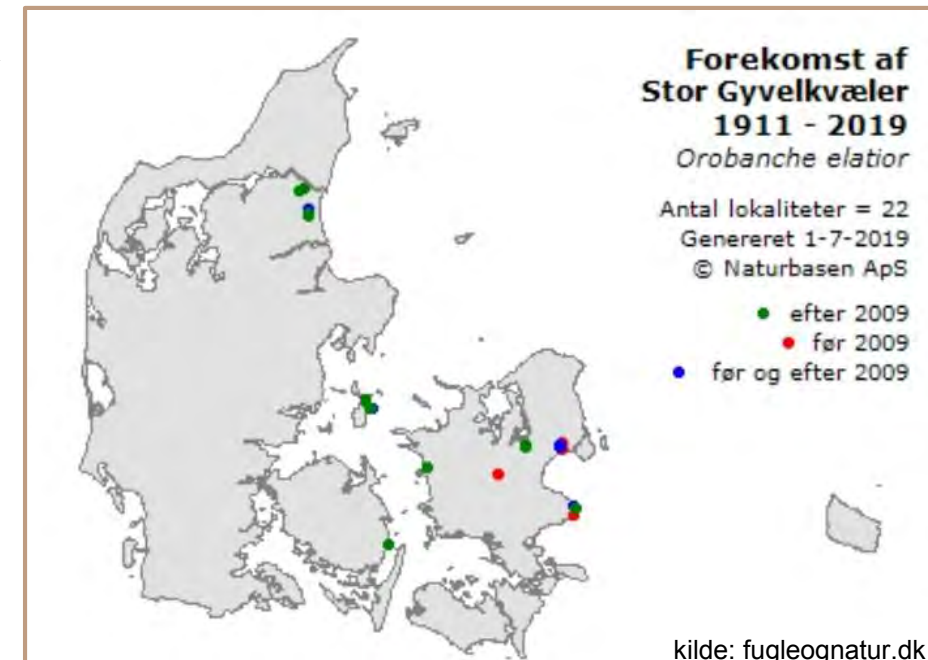
Stor gyvelkvæler

Stor gyvelkvæler er en meget sjælden dansk art, og findes i dag på ca. 10 lokaliteter. Planten er totalfredet i Danmark.

Da planten selv mangler det grønne farvestof klorofyl, som bruges til at lave fotosyntese, er det artens strategi at snylte på andre planter igennem rødderne. Stor gyvelkvæler snylter oftest på arter af knopurt. På arealet fandt vi den voksende i nærheden af netop stor knopurt (se billedet til venstre).

Arten er følsom overfor tilførsel af næringsstoffer, og vokser i Danmark typisk på kalkrige overdrev. Vil man passe på arten på arealet, er det vigtigt at arealet skånes fra næringsstofftilførsel. Det er positivt for arten at arealet græsses, da det holder partier på skrænten fra at gro til i træer og buske. Græsning fremmer desuden artens værtsplante, stor knopurt, som er livsvigtig for at stor gyvelkvæler kan vokse på arealet.

1. Bevar og pas på dine naturværdier

Her stod er et gammelt granhegn, som efterhånden væltede under storme.

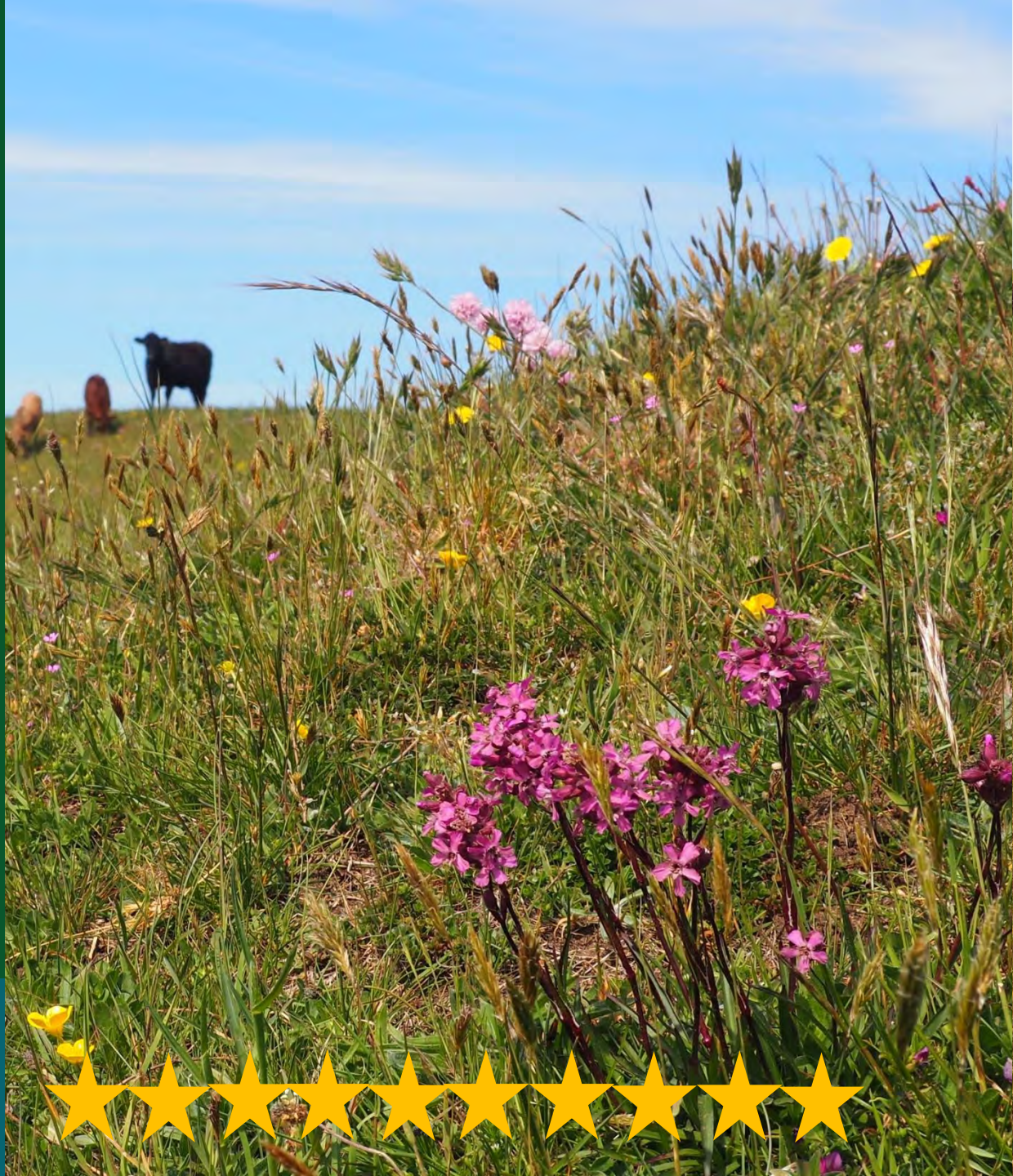

EFTER

Foto: Andrea Oddershede

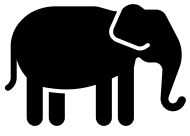

EFTER

**Lav nyt, og byg videre på den
eksisterende natur**

Landmandsambassadører

PLANTER

3 nemme tiltag som booster naturen

5. juli 2019 natur

Torben har fået mere tid og bedre samvittighed.

De udførte et naturtjek. Vi fandt ud af at der er unik natur i bare at lade de

20 ØKOLOGISK LANDBRUG

1. marts 2019 nr. 642

MARK & STALD

Naturtiltag er god samvittighed

Inden Ole Jakobsen sagde ja til et naturtjek, forestillede han sig, at tjekket ville være lidt af et miljøtilsyn. Nu ved han bedre. Og han har fået mere tid til sin familie, mens han med god samvittighed efterlader vindfelter og råddent ved i ejendommens brede løbælter

Inden Ole Jakobsen sagde ja til et naturtjek, forestillede han sig, at tjekket ville være lidt af et miljøtilsyn. Nu ved han bedre. Og han har fået mere tid til sin familie, mens han med god samvittighed efterlader vindfelter og råddent ved i ejendommens brede løbælter

[illegible]

DYREVEJFÆRD Når alt efter plæm, kan forbrugernes af-
terende i begyndelsen af næste år blive både mere roligt
og ydmygt i med den statskontrollerede dyrevelfærdsmar-
ke. Dansk redde huffer og hvalket læsning på alle efter som-

der Mjøse- og Fælleselementer i et på én kassebælteløsning.

- Ved at udbygge overkomingsordningen bliver det muligt at håndtere 11,25 og 12,5 kerner for både dyrevælsket, sådrager og for vasken helt mere for varme, fortæller fældeværtschef Magnus Jensen (3), der netop har modtaget høringsvar fra blandt andet landbruget, dyreværmsorganisation og det offentlige, der kigger på om den kommende udvidelse. ■

10. *Thistle* (*Cirsium*)

Dr. Jennifer L. Smith

Social bæredygtighed

altid i bevægelse

Fonden for **økologisk landbrug**

Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig
Industriepark 1 ■ DK-8346 Tingle ■ Tel. +45 7364 3100 ■ (w 1634 2716 ■ info@lv.dk ■ lv.dk

KOLDING HÉRREDS
LANDBRUGSFØRENING
Niels Bohrs Vej 2
6000 Kolding
+45 7634 1700 | kh@kh.dk
www.kh.dk

Tilmeld dig hos Lene Egtved Andersen på lea@khl.dk eller på tlf: +45 7637 1788

Landwirtschaftlicher Hauptbetrieb für Nordrhein-Westfalen
Hydroteparken | DK 4346 Toplex | Tel. +49 7364 3100 | W 1634 2718 | info@hy-dk.de | hy-dk.de

Mere på seges.dk/natur

Er du interesseret i at få lavet
Naturtjek eller blive Naturtjek-
rådgiver, skriv til anod@seges.dk

Man skal bevare roen - og nyde det.